

VILÁGPOLITIKAI HELYZET.

A külügyminiszterhelyettesek tanácskozásai.

Január 14-én kezdődött Londonban a külügyminiszterhelyettesek tanácsának ülése. Tárgy az Ausztriával és Németországgal kötendő béke előkészítése. Ez a feladat adja meg a konferencia világpolitikai jelentőségét.

Az osztrák kérdés aránylag könnyebb, bár itt is lényeges elvi eltérések mutatkoznak. Az érdekelt hatalmak megegyeztek Ausztria függetlenségének helyreállításában és olyan rendszabályok meghozatalában, melyek az Anschluss veszélyét örökre megakadályozzák. Ausztria háborús felelősségének a kérdésében már eltérőek a vélemények.

Az osztrák küldöttség kéri, hogy Ausztriát úgy tekintsék, mint a német megszállás első áldozatát. Így Ausztria felszabadított országgént szerepelne és mentesülne a jóvátételi fizetések alól. Ezt az álláspontot az angolszász küldöttségek támogatják. A Szovjetunió viszont hangsúlyozza Ausztria háborús felelősségét, de elismeri, hogy az kétségtelenül kisebb mint Németországé.

A jugoszláv küldöttség javasolta, hogy Ausztria ne tarthasson fent katonai, vagy katonai jellegű szervezetet és kérte, hogy Stájerország, valamint Karinthia szlovénlakta területeit Jugoszláviához csatolják.

A lengyelek követelik az Anschluss érdekében folyó mindennemű propaganda megtiltását, valamint azt, hogy a náciakat távolítsák el minden fontos pozícióból.

A német kérdés sokkal bonyolultabb. A nehézség már ott mutatkozik, hogy Németországnak nincs olyan kormánya, amely az egész német nép nevében kötelezően aláírhatná a békeszerződést. A Szövetséges Nemzetek egyrésze már benyújtotta a német békével kapcsolatban emlékiratát és ismertette álláspontját.

Jugoszlávia, Lengyelország és Csehszlovákia, a német támadástól olyan sokat szenvedett országok, politikailag és gazdaságilag egységes Németország hívei. Németország keleti határai szempontjából a Potsdam-i döntést tartják mérvadónak. Szükségesnek tartják Németország szigorú ellenőrzését és jóvátétel fizetését. Lengyelország kérte, hogy a német békeszerződést Varsóban írják alá, tekintettel arra, hogy Lengyelország volt a német erőszak első áldozata és a német békeszerződés „Varsói”-i szerződés legyen.

A francia kormány Németországgal kapcsolatban két jegyzéket intézett az Egyesült Államok, a Szovjetunió és Nagybritannia kormányaihoz. Az első jegyzék a békeszerződés megkötéséig Németország ideiglenes megszervezéséről szól, a második Németország állandó politikai szervezetére vonatkozik. A javaslat lényege:

Németország legyen különálló államok konföderációja. A legfőbb hatalmat az egyes államok gyakorolják: követeket küldhetnek, de szigorúan tilos, hogy egymással szövetséget kössenek, vagy egyesüljenek. A Saar-vidéket, mint ismeretes a franciák egyesítették a francia vámterülettel. A francia jegyzék szerint

a Ruhr-vidéknek külön kormányzata lenne s az Egyesült Nemzetek ellenőrzése alatt állna.

Az angolszász hatalmaknak és a Szovjetúniónak a német kérdésben elfoglalt álláspontjára következtethetünk az általuk megszállt övezetek életéből.

Az 1946. végén New-Yorkban megkötött angol-amerikai egyezmény értelmében az angol és amerikai megszállási övezeteket gazdaságilag és közigazgatásilag egyesítették. Nagyarányú gazdasági programot dolgoztak ki: a legfontosabb iparágak helyreállítását, a német valutának az amerikai dollár alapján való stabilizálását. A gazdasági tervek végrehajtásához több mint egymilliárd dollár hitelt nyújtanak. Jóvátételi szállításokról és a többi övezetekkel folytatandó kereskedelemről az egyezmény nem beszél, viszont úgy rendelkezik, hogy a német ipar jelentős része angol-amerikai tőke ellenőrzése alá, illetve tulajdonába kerül.

A szovjet övezetben államosították az ipart, felosztották a nagybirtokot, a gazdasági élet kulcspozíciói a német nép kezébe mentek át. A szovjet övezetben mindent elkövetnek, a német hadiipar leszerelése, a nácioknak felelős pozíciókból való eltávolítása és a német nép demokratizálása érdekében.

A demokratikus országoknak fel kell ismerniök, hogy a német gazdasági és politikai szervezet szétdarabolása megnehezíti az általános ellenőrzést és ezeket a részeket az illető megszálló hatalmak kényök-kedvök szerint politikai és gazdasági érdekeik szolgálatába állíthatják.

Franciaország január 16-án választotta meg a IV. köztársaság első elnökét. Az új alkotmány értelmében az elnököt a parlament két háza, a nemzetgyűlés és a köztársasági tanács együttesen választja. A szavazásnál a szocialista-kommunista párt jelöltje, a szocialista Vincent Auriol abszolút többséget kapott. Az elnökválasztás után az ideiglenes Blum-kormány lemondott és a köztársasági elnök a szocialista Ramadier-t bízta meg a kormány megalakításával. Ramadier megalakította „Nemzeti és Demokratikus Egység” kormányát. Az új kormány széles nemzeti alapon nyugvó koalíciós kormány. A kormánynak 26 minisztere van: 9 szocialista, 5 kommunista, 5 MRP., 3 radikál-szocialista, 4 a kispártokhoz tartozik. Az új kormány előtt úgy bel- és külpolitikai, mint gazdasági téren nehéz feladatok állanak.

Olaszország. Január első felében zajlott le az olasz szocialista párt kongresszusa. A többszázezer küldött nevében megtartott szavazás a kommunistákkal való legszorosabb együttműködés politikáját folytató Nenni 70%-os győzelmével végződött. A párt jobboldali frakcióját vezető Saragat, mindössze 14%-ot kapott. A kisebbségben maradt jobbszárny távolmaradt a konferenciától és annak munkájával párhuzamosan külön tanácskozásokat kezdett.

De Gasperi miniszterelnök (keresztény demokrata párt) amerikai kölcsöntárgyalásáról visszajövet, váratlanul lemondott. Az olasz reakció a szocialista jobbszárny kiválását szerette volna kihasználni arra, hogy olyan kormány alakuljon, amelyből a baloldalt, de legalábbis a kommunistákat kizárják. Az olasz kommunisták és szocialisták egységes állásfoglalása azonban jobb belátásra bírta a kormányalakítással ismételten megbízott De Gasperi-t. Az új kormány összetétele a következő: keresztény demokrata 7, kommunista 3, szocialista 3, pártonkívüli 2.

Szovjetúnió. Olyan rombolások, amelyeket a Szovjetúnió szenvedett el a háborúban, minden más országot évtizedekre visszavetettek volna. A Szovjetúnió iparának termelése mégis 20%-al növekedett az első békeévben. Az ipar béke-

termelésre való átállítása az 1946. évben nagyjából befejeződött. Az ipari munkások száma három millióval növekedett.

Az újjáépítés szellemi téren is figyelemreméltó: az elemi és középiskolák száma 2.5 millióval, a főiskolásoké 109.000-el nőtt.

Lengyelország január 20-án választott. A lengyel nép történeimében ez volt: az első szabad választás, mely a demokratikus erők 90%-os győzelmével végződött. A Mikolajczyk-féle parasztpárt vereséget szenvedett.

Az új lengyel nemzetgyűlés egyhangulag a kommunista nyomdász Bierut-ot, a lengyel köztársaság ideiglenes elnökét, Lengyelország elnökévé választotta. Az elnökválasztás után az ideiglenes nemzeti kormány benyújtotta lemondását az elnöknek.

BELPOLITIKAI HELYZET

A szlovákiai magyarság sorsa

Gyöngyösi János külügyminiszter Pozsonyban tárgyalást folytatott Clementis csehszlovák külügyminiszterhelyettessel a szlovákiai magyarság problémájának megoldásáról. A tárgyalás eredménytelenül végződött és a magyarság erőszakos széttelepítése tovább tart. A magyar kormány jegyzőikben fordult a nagyhatalmakhoz, melyben kéri azok baráti támogatását, minthogy a csehszlovák kormány magatartása az ügy közvetlen tárgyalások útján való rendezését lehetetlenné teszi.

Az összeesküvés

Az összeesküvés ügyének kinyomozása nagyjából befejeződött és tisztán áll előttünk.

Az összeesküvők szervezkedése. A szervezkedés alapját a „Magyar Közösség” nevű titkos ellenforradalmi szervezet képezte, amely még a Horthy-rendszer alatt keletkezett. Sejtszerűen szervezték fasiszta, fajelméleti alapon. A legkisebb egység, a sejt neve „család” volt. Több „család” „törzset” alkotott, több „törzs” pedig „nemzetséget”. A „nemzetségek” felett állott a „hetes tanács”. A felszabadulás után a „Magyar Közösség” tagjai újra megkezdték szervezkedésüket.

Az összeesküvés célja a Horthy-rendszer visszaállítása volt. Szerintük „Magyarország egyetlen törvényes államfője ma is Horthy”. Miután pedig Horthy Dálnoki Veress Lajost bizta meg akadályoztatása esetén a kormányzással, így a „jogfolytonosság” alapján ő hivatott Magyarország kormányzására.

Az összeesküvés társadalmi és katonai vonalon szervezkedett. Társadalmi vonalon tervszerűen akarták elhelyezni embereiket az államapparátus kulcspozícióiban. Céljuk elérésére legális politikai párt által biztosított háttérre volt szükségük. Ezért igyekeztek a Kisgazdapártba és a Parasztszövetségbe. Ezeken keresztül sikerült nekik a minisztériumokban, a Székesfőváros fontosabb üzemeiben és szerteágazóan az ország sok helyén elhelyezni megbízottaikat. Felvették a kapcsolatot a Horthy-rezsim külföldön tartózkodó, úgynevezett disszidens diplomataival és a volt hadsereg nyugaton tartózkodó reakciós vezetőivel is.

Megalakították a Földalatti Fővezérséget, élén a fővezérrel, Dálnoki Veress-

Lajos ny. vezérezredessel. A földalatti fegyveres erők részeként a honvédség nyugaton lévő alakulatait, a honvédség bélistázott és nemigazolt tagjait, valamint a volt csendőrség és rendőrség tagjait vették számításba. A Fővezérség kijelölte a fegyveres alakulatok élére állítandó parancsnokokat és 1946. október 1. dátummal kiadta az 1. sz. hadparancsot.

Az összeesküvéshez pénzre volt szükségük. Ezért kereskedelmi vállalatokat alapítottak és exponenseiket egyes pénzintézetek fontos pozícióiba is elhelyezték. Mint a Parasztszövetség gazdasági szövetkezetének vezetői, nagymennyiségű üveg, textil stb. kiutalást szereztek meg, de a befolyó pénzeket nem a szövetség, hanem saját céljaikra használták fel.

Nagyfokú politikai rövidlátásra vall, hogy az összeesküvők annyira lekicsinyelték a szervezett munkásság és parasztság erejét, valamint a demokrácia államvédelmi szerveit, hogy a demokratikus Magyar Köztársaság megdöntésére gondoltak. Amiatt azonban, hogy az összeesküvők nem ítélték meg reálisan az erőviszonyokat, az összeesküvés jelentőségét nem értékelhetjük le. Nem kétséges, hogy az összeesküvőknek a hatalom átvételére teendő kísérlete a legrövidebb időn belül kudarcba fullad, de nem kétséges, hogy vérontásra vezetett volna és az országot visszavetette volna a felépítés munkájában.

A Köztársaság elleni összeesküvők súlyos károkat okoztak a magyar demokráciának külpolitikai vonatkozásban is. Soviniszta elveket hirdettek, álhíreket terjesztettek és ezzel akadályozták a szomszédainkkal való jóviszony kialakulását.

A magyar dolgozók széles tömegei megvetéssel utasították vissza a köztársaságellenes összeesküvést és követelik a résztvevők legszigorubb megbüntetését. Az összeesküvésből a magyar demokrácia megerősödni kell, hogy kikerüljön. A munkásegység a Szociáldemokrata Párt 35. kongresszusa után erősödött. A munkás-paraszti szövetség, amely nélkül nem állhat fenn a magyar demokrácia, a Kisgazdapárt megtisztítása és vezetésének fokozott mértékben a parasztság kezébe való adása után szorosabbra fog fonódni.

A Szociáldemokrata Párt 35. kongresszusa

A Szociáldemokrata Párt 35. kongresszusa január 31-én kezdődött. Külpolitikai jelentőségét emelte az a tény, hogy számos ország szocialista pártja elküldte képviselőjét. A kongresszus fontos belpolitikai jelentősége, hogy a felszólalók az összeesküvés ellen a két munkáspárt még szorosabb együttműködésének szükségességét hirdették és egyhangulag megbélyegezték Peyert és társait.

Dr. Felkay Dénes